

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om pensionsstöd och lag om ändring av 63 b § i inkomstskattelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om pensionsstöd. Långtidsarbetslösa som är födda före den 1 september 1956 och som har varit arbetslösa så gott som utan avbrott i fem år under den tid som började den 1 september 2010 och slutade den 31 augusti 2016 ska från och med den 1 juni 2017 ha rätt till pensionsstöd i stället för arbetsmarknadsstöd. Pensionsstödet ska till beloppet motsvara garantipension. Pensionsstöd betalas till dess att stödmottagaren går i ålderspension eller fyller 65 år.

I propositionen föreslås det dessutom att den som får pensionsstöd ska ha rätt till barnförhöjning enligt folkpensionslagen, bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappförmåner. Propositionen innehåller också ett förslag om ändring av inkomstskattelagen så att bestämmelserna om pension ska tillämpas på pensionsstödet vid beskattningen.

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2017.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
Innehåll	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 Nuläge	3
2 Målsättning och de viktigaste förslagen.....	5
3 Propositionens konsekvenser	7
3.1 Ekonomiska konsekvenser	7
3.2 Pensionsstödtagarna och konsekvenserna för förmånstagarnas ställning	7
3.3 Konsekvenser för myndigheterna	8
4 Beredningen av propositionen	8
DETALJMOTIVERING	9
1 Lagförslag	9
1.1 Lagen om pensionsstöd.....	9
1 kap. Allmänna förutsättningar för pensionsstöd och grunderna för bestämmande av stödet.....	9
2 kap. Förfarande.....	12
3 kap. Särskilda bestämmelser.....	15
1.2 Inkomstskattelagen	16
2 Ikraftträdande.....	16
3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	16
Lagförslag.....	18
1. Lag om pensionsstöd.....	18
2. Lag om ändring av 63 b § i inkomstskattelagen.....	26
Bilaga.....	27
Parallelltexter.....	27
2. Lag om ändring av 63 b § i inkomstskattelagen.....	27

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

De problem i världsekonomin som fick sin början åren 2007—2008 är en delorsak till de växande problemen i Finlands ekonomi. I Finland har man redan väntat flera år på att ekonomin ska börja växa igen, men vändningen har fortsatt att skjutas fram. Finland är fortfarande i en situation där den globala efterfrågan håller på att återhämta sig en aning, men där man ännu inte har fått ekonomin att börja växa i egentlig bemärkelse. Situationen i Finland påverkas även av att Finlands befolkning, samtidigt som det råder en svag ekonomisk utveckling, åldras anmärkningsvärt snabbt jämfört med det övriga Europa. Vidare pågår det på arbetsmarknaden en utveckling som för med sig utvecklande av ny teknik och digitalisering. Det blir allt svårare att förutse förändringar i fråga om arbetsmarknaden och yrkena.

Som en följd av den svåra situationen vad gäller ekonomin och sysselsättningen har även den offentliga ekonomin länge haft ett underskott och den utdragna recessionen har lett till nedskärningar i de offentliga utgifterna. Under detta år och de följande två åren förutspås Finlands bruttonationalprodukt öka en aning, men ökningen väntas ändå bli ganska svag under de närmaste åren och man kan bli tvungen att vänta på en betydande ökning av sysselsättningen ännu längre än så.

Trots att det under den allra senaste tiden också har skett positiv utveckling i ekonomin, är arbetslöshetsgraden fortfarande tämligen hög. Ur ett sysselsättningsperspektiv utgör även det att en del av de som inte har arbete har hunnit vara arbetslösa i årtal redan en särskild utmaning. Bakgrunden för dem som befinner sig i gruppen av långtidsarbetslösa är mycket varierande och de stora strukturomvandlingarna inom ekonomin har ofta producerat en egen grupp av långtidsarbetslösa.

Utöver de nedskärningar i de offentliga utgifterna som har framtvungats av den ekonomiska situationen har det också gjorts reformer av pensionssystemen och den övriga sociala tryggheten. Även konkurrenskraftsavtalet utgör en betydande faktor i fråga om att återställa förtroendet för den inhemska ekonomipolitiken. Avtalets effekter för realekonomin syns emellertid först med en fördröjning. En av de viktigaste reformerna är den pensionsreform som träder i kraft vid ingången av 2017, genom vilken man strävar efter att trygga finansieringen för arbetspensionerna och säkerställa ett tillräckligt pensionsskydd för pensionärerna och rättvisa mellan generationerna. Pensionsreformen genomförs för att människorna lever allt längre och för att pensionssystemet behöver anpassas till de längre livslängderna. Ett centralt mål med reformen är också att förlänga arbetskarriärerna och i och med reformen förväntas den genomsnittliga pensioneringsåldern stiga. Ett generellt mål i pensionspolitiken och sysselsättningspolitiken är att förbättra sysselsättningen och att höja den genomsnittliga pensioneringsåldern. Därför riktas de primära åtgärderna även i fråga om personer som har varit arbetslösa speciellt länge in på att förbättra sysselsättningen, arbetsförmågan och yrkeskunnandet för dessa personer.

Problemen i ekonomin har trots reformerna skapat ett tryck på socialskyddssystemen, arbetskraftspolitiken och servicesystemens hållbarhet. Det fanns i slutet av augusti 2016 sammanlagt 342 500 arbetslösa arbetssökande hos arbets- och näringsbyråerna. Av arbetskraften var 13 procent arbetslösa arbetssökande. Arbetslösheten har emellertid gått ner en aning i och med att det i slutet av augusti 2016 var 4 200 färre arbetslösa arbetssökande än året innan. Även i juni och juli hade antalet arbetslösa arbetssökande minskat jämfört med samma tidpunkt året innan. Av de som var arbetslösa arbetssökande var 54,5 procent män och 45,5 procent kvinnor i slutet av augusti 2016.

Även om antalet arbetslösa arbetssökande har sjunkit den senaste tiden, fortsätter antalet långtidsarbetslösa, det vill säga personer som har varit arbetslösa arbetssökande i minst ett år utan avbrott, att öka. I slutet av augusti 2016 fanns det cirka 127 900 långtidsarbetslösa personer, vilket är 15 100 flera än året innan. Antalet långtidsarbetslösa har ökat nästan oavbrutet i jämförelse med samma tidpunkt året innan mellan september 2009 och augusti 2016. Under den tidsperioden har antalet långtidsarbetslösa tredubblats.

Långtidsarbetslösheten koncentreras särskilt till de äldre åldersklasserna. I slutet av augusti 2016 var 54,4 procent av de långtidsarbetslösa personer som hade fyllt 50 år och 27,5 procent personer som hade fyllt 60 år. I takt med att antalet långtidsarbetslösa har ökat har tyngdpunkten emellertid förflyttats mot yngre åldersgrupper. År 2009 då långtidsarbetslösheten var lägre än nu var upp till 70 procent av de långtidsarbetslösa personer som hade fyllt 50 år. Av de långtidsarbetslösa som hade fyllt 60 år var 52,4 procent män och 47,6 procent kvinnor i slutet av augusti 2016.

Under flera års tid har man strävat efter att förbättra ställningen för de långtidsarbetslösa genom olika projekt och lagstiftningsåtgärder. Under 2000-talet genomfördes det i Finland en betydande ändring i arbetslöshetsförmånerna vad gäller utkomstskyddet för arbetslösa för personer över 55 år när systemet med avgångsbidrag slopades år 2003 och mottagarna av avgångsbidrag började omfattas av utkomstskyddet för arbetslösa. Förhoppningen var att reformen både skulle skydda dem som hade fyllt 55 år från försämrade utkomst och aktivera dem att söka arbete trots att bedömningen var att personer över 55 år hade sämre möjligheter än andra att få arbete.

En förändring som var betydande ur de arbetslösas perspektiv skedde också år 2006, då arbetsmarknadsstödet aktiverande funktion stärktes så att stödets krav på motprestation ökade när arbetslösheten drog ut på tiden och den arbetslösa erbjöds service på ett effektivare sätt. Målet var att myndigheterna skulle rikta in arbete och arbetskraftspolitiska åtgärder på ett effektivare sätt senast i det skede då arbetsmarknadsstöd hade betalats ut för 500 arbetslöshetsdagar eller en person som tidigare hade fått arbetslöshetsdagpenning hade fått arbetsmarknadsstöd för 180 dagar. För dem som fick arbetsmarknadsstöd innebar kravet på motprestation en skyldighet att delta i de åtgärder som föreslogs. I samband med reformen ändrades finansieringen av arbetsmarknadsstödet så att kommunerna skulle bidra med 50 procent av finansieringen av det stöd som betalades under tiden av arbetslöshet till personer som hade fått arbetsmarknadsstöd på grund av arbetslöshet för minst 500 dagar.

Man har försökt förbättra de långtidsarbetslösas ställning även genom andra ändringar. Grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet höjdes med 100 euro vid ingången av 2012 och behovsprövningen i fråga om makens inkomster slopades vid ingången av 2013. Genom införandet av en skyddsdel på 300 euro i utkomstskyddet för arbetslösa vid ingången av 2014 strävande man efter att sporra den arbetslösa att ta emot kortvariga arbeten. Under åren 2013—2015 genomfördes det också ett kommunförsök med mål att minska långtidsarbetslösheten, vilket inbegrep ett försök med sysselsättningsbonus. I försöket fick långtidsarbetslösa som hade fått arbete behålla sitt arbetsmarknadsstöd under den första månaden i arbete.

Aktiveringsgraden för arbetslösa 60—64-åringar, det vill säga andelen personer som aktivt omfattas av arbetskraftspolitisk service, är klart lägre än för samtliga arbetslösa. Till exempel var den genomsnittliga aktiveringsgraden för samtliga åldersgrupper 25,1 procent år 2015, medan den var 5,7 procent för 60—64-åringarna. Av de tjänster som räknas med i aktiveringsgraden var dessutom andelen som deltog i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i den sistnämnda gruppen 43 procent, medan samma siffra för samtliga åldersgrupper var cirka 16 procent.

Trots de åtgärder som vidtagits för att främja sysselsättningen för äldre långtidsarbetslösa och för att förbättra deras yrkeskunnande och arbetsförmåga har långtidsarbetslösheten blivit ett svårlöst samhällsproblem. Regeringen konstaterade i samband med förhandlingarna om statsbudgeten år 2016 att det bland de långtidsarbetslösa finns personer som det i praktiken inte är möjligt att sysselsätta ens med effektiva åtgärder. Bland dem som har varit arbetslösa under en lång tid finns det personer som blev utan arbete lite före eller samtidigt som den recession som förorsakades av den internationella finanskrisen slog till och dessa personer har sedan dess inte lyckats få arbete. Det kan anses att det är recessionen som är särskild orsak till att deras möjligheter att få arbete har blivit försvagade och deras arbetslöshet utdragen. Deras möjligheter att få arbete har följaktligen trots de arbetskraftspolitiska åtgärderna försvårats oskäligt av orsaker som personerna själva inte har haft möjligheter att påverka.

Äldre personer som har blivit arbetslösa får i allmänhet sin försörjning tryggad genom utkomstskyddet för arbetslösa och senare pensionen. I takt med att arbetslösheten har ökat har arbetskraftsservicens möjligheter att erbjuda personlig och högkvalitativ service satts på prov och behovet av resurser har ökat inom såväl arbetskraftsförvaltningen som social- och hälsovårdsområdet.

Bland de långtidsarbetslösa finns det personer som på grund av förlorat yrkeskunnande, låg utbildningsnivå, sin livshistoria, sitt hälsotillstånd och andra jämförbara orsaker är svåra att sysselsätta. Enbart på dessa grunder kan de emellertid inte anses vara arbetsoförmögna på det sätt som avses i lagstiftningen om folkpensionssystemet och arbetspensionssystemet. Dessa arbetslösa arbetssökande, som inte har någon faktisk möjlighet att få arbete, omfattas enligt den nuvarande lagstiftningen av rätt system, men sett ut individens perspektiv erbjuds de fel sorts service. Eftersom det är uppenbart att dessa personer inte kan försörja sig genom eget arbete och att de i själva verket har hamnat utanför den rådande arbetsmarknaden, är det för att förhindra utslagning och fattigdom skäligt att man, i stället för att betala ut arbetsmarknadsstöd, som en engångsåtgärd försöker ordna deras försörjning med en utkomstform som är mera bestående än arbetsmarknadsstödet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet med denna proposition är att trygga försörjningen för vissa äldre långtidsarbetslösa personer som har hamnat i en särskilt svår situation på arbetsmarknaden genom att betala pensionsstöd till dem. Stiftandet av lagen om pensionsstöd ska vara en engångslösning genom vilken försörjningen tryggas för de personer som omfattas av stödet innan de går i ålderspension.

Av humana skäl och för att dämpa det ökande behovet av resurser inom arbetskraftsförvaltningen är det motiverat att äldre långtidsarbetslösa personer omfattas av sådan service och sådana utkomstformer som motsvarar deras sysselsättningsförutsättningar. När det gäller äldre personer som har varit arbetslösa särskilt länge tar de olika åtgärder som ska leda till sysselsättning sannolikt så lång tid i anspråk att dessa personer skulle ha en realistisk möjlighet att få arbete först då de redan har uppnått pensionsåldern. Med tanke på dessa personer är en engångsmöjlighet att ansöka om särskilt pensionsstöd skäligt ur ett humant perspektiv. Den grupp som ska omfattas av pensionsstödet har definierats så att det inte ska styras över sådana personer till stödet som ännu kan ha nytta av offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller annan sysselsättningsfrämjande service, eller personer som annars ännu har möjligheter att få arbete, till exempel om en svår privat livssituation eller de yttre förhållandena, såsom den ekonomiska situationen, förbättras.

RP 226/2016 rd

Den som får pensionsstöd förutsätts inte vara arbetssökande eller hålla sin arbetssökning i kraft. Pensionsstödet ska emellertid inte hindra en person från att vara arbetssökande och att få arbete, och inkomst från arbete ska inte påverka rätten att få pensionsstöd.

För att pensionsstödet ska förverkligas föreslås det att det stiftas en lag om pensionsstöd. Lagen ska omfatta personer som har fyllt 60 år och som har varit arbetslösa så gott som utan avbrott i fem års tid. Den åldersgräns på 60 år som gäller för pensionsstödet ska ha nåtts före den 1 september 2016. Regeringen kom i september 2016 överens om budgetpropositionen för 2017 och tillkännagav samtidigt att den skulle överlämna en proposition om ett pensionsstöd av engångskaraktär som var avsett för långtidsarbetslösa personer över 60 år. De som skulle omfattas av pensionsstödet var alltså personer som är födda före den 1 september 1956.

För att pensionsstöd ska beviljas krävs det att även alla krav i fråga om arbetslösheten ska ha uppfyllts före den 1 september 2016. En förutsättning för att kunna få pensionsstöd är för det första att en person har varit berättigad till arbetsmarknadsstöd den 31 augusti 2016. Dessutom kräver beviljandet av pensionsstöd att personen i fråga mellan den 1 september 2010 och den 31 augusti 2016 har fått arbetsmarknadsstöd för minst 1 250 dagar eller arbetslöshetsdagpenning för maximitiden samt arbetsmarknadsstöd för minst 750 dagar. För att pensionsstöd ska beviljas krävs det alltså i praktiken cirka fem år av arbetslöshet eller deltagande i sysselsättningsfrämjande service under de senaste sex åren. Vissa situationer där den arbetslösa inte har fått arbetsmarknadsstöd jämföras med mottagande av arbetsmarknadsstöd. Till exempel dagar då den arbetslösa har fått sjukdagpenning på grund av arbetsoförmåga jämföras med dagar för vilka arbetsmarknadsstöd har betalats ut.

Eftersom beviljande av pensionsstöd kräver att uttryckligen arbetsmarknadsstöd ska ha betalats ut för minst 750 dagar, omfattar pensionsstödet inte personer som har rätt till tilläggsdagar med arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). Personer som är födda före år 1958 och som får arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar har rätt att gå i ålderspension utan förtidsminskning vid en ålder av 62 år. På så sätt är rätten till tilläggsdagar fördelaktigare för dessa personer än pensionsstödet, som inte ger rätt till ålderspension utan förtidsminskning före den egentliga åldern för ålderspension som fastställts i pensionslagarna.

Pensionsstöd ska betalas ut från och med juni 2017 och stödbeloppet ska motsvara garanti-pensionens fulla belopp, det vill säga 766,85 euro i månaden enligt nivån för 2016. Pensionsstödet ska motsvara minimipensionsnivån för dem som får ålderspension och är högre än arbetsmarknadsstödet, som är 702,62 euro i månaden år 2016. Förmånen ska finansieras med statliga medel och innehåller ingen arbetspension. Ett viktigt mål vad gäller arbetspensionssystemet är att höja pensionsåldern och förlänga arbetskarriärerna, och därför är det inte ändamålsenligt att skapa pensionsförmåner som är riktade till långtidsarbetslösa i arbetspensionssystemet.

Pensionsstöd betalas högst till dess att åldern för ålderspension enligt folkpensionslagen (568/2007), det vill säga 65 år, har uppnåtts. Den som får pensionsstöd kan om den vill ta ut ålderspension enligt arbetspensionslagarna eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen redan innan han eller hon har fyllt 65 år, men i så fall dras pensionsstödet in.

Pensionsstödet ska inte utgöra sådan pension som avses i folkpensionslagen eller arbetspensionslagstiftningen. Det ska utgöra skattepliktig inkomst för förmånstagaren. Avsikten är emellertid att sökanden ska få sådant pensionsinkomstavdrag som avses i inkomstskattelagen (1535/1992). Eftersom pensionsstödet i enlighet med de pensionspolitiska principerna inte ska betraktas som pension, bör det konstateras särskilt i skattelagstiftningen att bestämmelserna om pension ska tillämpas på pensionsstödet när det gäller pensionsinkomstavrdraget i beskatt-

ningen. Sökanden ska också ha rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, barnförhöjning enligt folkpensionslagen och vårdbidrag för pensionstagare.

Som förmån jämföras pensionsstödet närmast med ålderspension. Liksom när det gäller ålderspension är det tillåtet att arbeta även vid sidan av pensionsstödet och inkomsterna kommer inte påverka pensionsstödet belopp.

Det är Folkpensionsanstalten som ansvarar för att pensionsstödet verkställs, och därifrån ska stödet sökas. Folkpensionsanstalten ska fatta beslut om pensionsstödet och beslutet får överklagas hos besvärnämnden för social trygghet och vidare hos försäkringsdomstolen.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Utgifterna för pensionsstödet beräknas uppgå till 28,2 miljoner euro år 2017 och 44,3 miljoner euro år 2018. Efter detta minskar effekten på så sätt att utgifterna år 2019 uppgår till cirka 32,8 miljoner euro, år 2020 till cirka 19,3 miljoner euro och år 2021 till cirka 4,4 miljoner euro. År 2017 är effekten för pensionsstödsutgifterna klart mindre än år 2018, eftersom pensionsstödet år 2017 endast betalas för sju månader. Staten svarar för kostnaderna för pensionsstödet.

Förslaget påverkar kostnaderna för de övriga sociala förmånerna. De minskade utgifterna för arbetsmarknadsstödet kan betraktas som den viktigaste effekten i och med att de långtidsarbetslösa personer som omfattas av lagen om pensionsstöd börjar få pensionsstöd. Utgifterna för arbetsmarknadsstödet minskar för statens och kommunernas del med sammanlagt uppskattningsvis 26,0 miljoner euro år 2017 och med uppskattningsvis 40,4 miljoner euro år 2018. Efter detta minskar effekten på så sätt att utgifterna för arbetsmarknadsstödet år 2019 minskar med cirka 29,9 miljoner euro, år 2020 med cirka 17,6 miljoner euro och år 2021 med cirka 4,0 miljoner euro. Dessutom minskar utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med 6,2 miljoner euro och utgifterna för bostadsbidraget för pensionstagare ökar med 6,9 miljoner euro år 2017. Påföljande år minskar det allmänna bostadsbidraget med 9,9, 7,5, 4,6 och 1,0 miljoner euro och bostadsbidraget för pensionstagare ökar med 10,9, 8,1, 4,9 och 1,1 miljoner euro.

Pensionsinkomstavrdraget i beskattningen för den som får pensionsstöd gör att kommunalskatten, kyrkoskatten och de försäkrades sjukförsäkringspremier minskar. Effekten är som störst under åren 2017—2018 då den i fråga om kommunalskatten uppgår till cirka sex miljoner euro och i fråga om kyrkoskatten och sjukförsäkringspremierna till cirka en halv miljon euro vardera.

När alla ändringar beaktas blir ökningen av statens nettoutgifter uppskattningsvis 18,7 miljoner euro år 2017 och cirka 29,3 miljoner euro år 2018. För kommunernas del minskar nettoutgifterna med cirka 9,0 miljoner euro år 2017 och med cirka 18,0 miljoner euro år 2018. På motsvarande sätt ökar statens nettoutgifter med uppskattningsvis 21,5, 12,6 och 2,9 miljoner euro under åren 2019—2021, medan kommunernas nettoutgifter minskar med uppskattningsvis 13,8, 8,1 och 1,9 miljoner euro.

3.2 Pensionsstödtagarna och konsekvenserna för förmånstagarnas ställning

Pensionsstöd kommer år 2017 att betalas till i genomsnitt cirka 5 300 personer per månad. Antalet personer som får pensionsstöd sjunker ganska snabbt för varje år i takt med att de fyller 65 år eller övergår till ålderspension eller någon annan förmån. Uppskattningen är att pensions-

RP 226/2016 rd

stöd kommer att betalas till cirka 4 900 personer år 2018, cirka 3 600 personer år 2019 och cirka 2 100 personer år 2020. De sista pensionsstöden betalas år 2021. Av dem som får pensionsstöd är cirka 54 procent män och cirka 46 procent kvinnor.

I både de antal och de belopp som har nämnts har det utifrån tidigare erfarenheter beaktats att cirka 80 procent av dem som har rätt till pensionsstöd kommer att ansöka om stödet. I beräkningarna har eventuella konsekvenser för utkomststödet inte beaktats.

Nettoinkomsterna för den som får pensionsstöd kommer att öka när han eller hon går över från arbetsmarknadsstöd till pensionsstöd. För den genomsnittliga pensionsstödtagaren blir ökningen i nettoinkomsterna cirka 200 euro i månaden. De viktigaste orsakerna till de högre nettoinkomsterna är att förmånsbeloppet är högre, att förmånerna behandlas olika vid kommunalbeskattningen och att bostadsbidraget för pensionstagare i genomsnitt är högre än det allmänna bostadsbidraget.

För att utkomstskydd för arbetslösa ska beviljas krävs det att en person har anmält till arbets- och näringsbyrån att han eller hon söker heltidsarbete, att han eller hon håller arbetssökningen i kraft, sköter sitt ärende hos arbets- och näringsbyrån på det sätt som byrån kräver och står till arbetsmarknadens förfogande. När pensionsstöd beviljas befrias personen i fråga från dessa skyldigheter i och med att han eller hon inte längre behöver vara arbetssökande.

Det pensionsstöd som föreslås kommer emellertid inte att hindra en person från att arbeta. Eventuell förvärvsinkomst medan pensionsstödet betalas ut kommer inte att påverka beloppet av det pensionsstöd som en person får.

3.3 Konsekvenser för myndigheterna

Folkpensionsanstalten ansvarar för att pensionsstödet verkställs och ska bland annat se till att pensionsstöd beviljas och betalas ut och att det ges information i anslutning till verkställandet av stödet. Uppgiften att verkställa pensionsstödet medför följaktligen en ökning i arbetsmängden hos Folkpensionsanstalten. Arbets- och näringsbyråernas arbetsmängd minskar i motsvarande grad när personerna i fråga övergår från att omfattas av arbetskraftspolitiska åtgärder och arbetslöshetsförmåner till att få pensionsstöd.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Folkpensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om pensionsstöd

1 kap. Allmänna förutsättningar för pensionsstöd och grunderna för bestämmande av stödet

1 §. *Lagens syfte.* Syftet med lagen är att genomföra ett engångsarrangemang där utkomsten för långtidsarbetslösa personer som på grund av den långvariga ekonomiska recessionen har hamnat i en särskilt svår ställning på arbetsmarknaden tryggas genom en förmån med benämningen pensionsstöd innan de går i ålderspension.

2 §. *Rätt till pensionsstöd.* Enligt paragrafens 1 mom. kan pensionsstöd beviljas en person som är född före den 1 september 1956. En person som är född den 1 september 1956 eller senare har inte rätt till pensionsstöd. Ett annat villkor för att beviljas pensionsstöd är att stödmottagaren bor i Finland. Den som får arbetsmarknadsstöd ska vid behov delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder, som i praktiken kräver att man bor i Finland. Därför ska en arbetslös arbetssökande också uppfylla villkoret om boende i Finland för att få sådant pensionsstöd som ersätter arbetsmarknadsstödet. Pensionsstödet betalas högst till slutet av den månad då personen fyller 65 år.

Enligt 2 mom. ska en person ha varit berättigad till arbetsmarknadsstöd den 31 augusti 2016 för att kunna få pensionsstöd. För att pensionsstöd ska beviljas krävs det att perioden av arbetslöshet har varit tillräckligt lång, och därmed kräver ett beviljande av stöd att personen i fråga från den 1 september 2010 till den 31 augusti 2016 har fått arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa för minst 1250 dagar eller dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa för maximitiden och därtill arbetsmarknadsstöd för minst 750 dagar. Beräkningsperioden är sex år, vilket betyder att arbetslösheten inte behöver ha varit helt utan avbrott. Personen i fråga kan alltså till exempel ha arbetat i viss mån under beräkningsperioden.

Genom 3 mom. utvidgas den grupp av personer som med tanke på pensionsstödet ska betraktas som att de i enlighet med 2 mom. var berättigade till arbetsmarknadsstöd den 31 augusti 2016. Med en person som har rätt att få arbetsmarknadsstöd jämförs en sådan person som av de orsaker som nämns i 10 kap. 2 § 3 mom. 1—2 och 4—6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte har kunnat få arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstiden. Sådana hinder för betalning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa är tid utan ersättning, skyldighet att vara i arbete, självrisktid, väntetid för arbetsmarknadsstöd och behovsprövning i fråga om arbetsmarknadsstöd.

Med tid utan ersättning avses en situation där den arbetssökande förlorar sin arbetslöshetsförmån för viss tid, eftersom han eller hon har förfarit klandervärt ur ett arbetskraftspolitiskt perspektiv. Längden på en tidsperiod utan ersättning varierar mellan 15 och 90 dagar beroende på grunderna för den. Grunder för att förelägga en tidsperiod utan ersättning är att en person har lämnat sitt arbete, vägrar ta emot arbete, uteblir från ett möte där en sysselsättningsplan ska utarbetas, vägrar att utarbeta en sysselsättningsplan, försummar att fullfölja sysselsättningsplanen eller vägrar att delta i sysselsättningsfrämjande service och avbryter servicen. Om en arbetssökande upprepade gånger utan giltig orsak förfar klandervärt enligt en arbetskraftspolitisk bedömning, åläggs han eller hon skyldighet att vara i arbete.

Skyldighet att vara i arbete innebär att rätten till arbetslöshetsförmån återfås då personen i fråga i minst 12 kalenderveckor har varit i sådant arbete som räknas in i arbetsvillkoret, deltagit i arbetskraftsutbildning eller i sysselsättningsfrämjande service, bedrivit heltidsstudier, varit företagare på heltid eller varit sysselsatt i eget arbete. Självrisktiden innebär att arbetslöshetsdagpenning och arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning. När det gäller arbetsmarknadsstödet är självrisktiden i kraft tills personen i fråga uppfyller arbetsvillkoret.

Med anledning av bestämmelserna om en väntetid för arbetsmarknadsstöd betalas arbetsmarknadsstöd först efter en väntetid på 21 veckor. Väntetid tillämpas inte om en person har genomgått en utbildning efter grundskolan eller gymnasiet som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter och arbetssökandens rätt till arbetsmarknadsstöd börjar omedelbart efter det att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning har uppnåtts eller om en person har fått särskilda undervisnings- eller elevvårdstjänster enligt 20 § i lagen om yrkesutbildning till följd av handikapp, sjukdom, försenad utveckling, störningar i känslolivet eller annan orsak och har avlagt sina studier i enlighet med en för honom eller henne utarbetad individuell plan för hur undervisningen ska ordnas. Behovsprövning i fråga om arbetsmarknadsstöd innebär att personens kapitalinkomster och andra inkomster beaktas. Kapitalinkomster kan till exempel vara hyres-, skogs-, ränte- och dividendinkomster. Andra inkomster än förvärvsinkomster är vissa sociala förmåner, såsom stöd för närståendevård.

Enligt 3 mom. jämföras även en person som har deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte medan han eller hon har fått utkomststöd med en person som har rätt till arbetsmarknadsstöd och detsamma gäller en sådan arbetsoförmögen person som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som vid granskningstidpunkten får sjukdagpenning, liksom en person som får rehabiliteringsstöd med stöd av pensionslagstiftningen. Eftersom rätten till pensionsstöd avgörs på basis av en viss granskningstidpunkt, är det skäligt att en person som får sjukdagpenning eller rehabiliteringsstöd på grund av sjukdom vid den tidpunkten inte av denna anledning blir utan pensionsstöd. Även en person som får rehabiliteringspenning från Folkpensionsanstalten jämföras med en person som får arbetsmarknadsstöd.

I 4 mom. föreskrivs det om de situationer där dagar som en person inte har fått arbetsmarknadsstöd ändå kan jämföras med dagar då personen har fått arbetsmarknadsstöd. Vid beräkningen av de 1250 eller 750 dagar för vilka det har betalats arbetsmarknadsstöd som avses i 2 mom. ska även den självrisktid, väntetid för arbetsmarknadsstöd och tid som gått till behovsprövning i fråga om arbetsmarknadsstöd som avses i 10 kap. 2 § 3 mom. 4—6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa beaktas. Med dagar för vilka en person har fått arbetsmarknadsstöd jämföras också de dagar då en person har deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte medan han eller hon har fått utkomststöd eller fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), liksom de dagar för vilka det före år 2013 inte betalades stöd till en person på basis av behovsprövning i fråga om makens inkomster.

Folkpensionsanstalten har i princip tillgång till de ovan nämnda uppgifterna om jämförbara situationer. Uppgifter om den tid då en person har deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte medan han eller hon har fått utkomststöd får Folkpensionsanstalten av personen själv eller vid behov av den aktuella kommunen. Betydelsen av de dagar då en person har deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och omfattningen av utredningsarbetet uppskattas emellertid vara liten vid prövningen av om stöd ska beviljas, särskilt i och med att den arbetslöshet som ska ha varat i fem år får infalla under en sexårsperiod.

3 §. *Sociala förmåner som utgör hinder för pensionsstöd.* I paragrafen föreskrivs det om förmåner som utgör hinder för att få pensionsstöd. Enligt 1 mom. har den som får folkpension, garantipension, arbetspension eller avträdelsetöd inte rätt till pensionsstöd. Pensionsstöd beviljas alltså inte en person som till exempel får invalid- eller sjukpension eller partiell förtida ålderspension. Pensionsstöd beviljas inte heller för samma tid som en person får ålderspension. Den som får pensionsstöd kan på normalt sätt ansöka om ålderspension från arbetspensionssystemet när den lägsta åldern för ålderspension enligt arbetspensionslagarna har uppnåtts och om förtida ålderspension från folkpensionssystemet vid den ålder som bestäms i folkpensionslagen, men då upphör betalningen av pensionsstöd. De som får pensionsstöd kan alltså välja om de fortsätter med pensionsstöd till dess att de fyller 65 år, då de uppnår åldern för ålderspension enligt folkpensionslagen, eller om de redan innan det tar ut sin arbetspension och eventuellt även ålderspension som minskats med en förtidsminskning från folkpensionssystemet. Pensionsstöd betalas inte heller för samma tid som det betalas sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning. Förmåner som utgör hinder för pensionsstöd är även förmåner från utlandet som motsvarar de förmåner som nämnts.

Enligt 2 mom. utgör inte familjepension hinder för pensionsstöd. Familjepension dras emellertid av från pensionsstödet i enlighet med 4 §. Enligt 3 mom. har en person vars pension har lämnats vilande av en pensionsanstalt eller som själv har låtit sin invalid- eller sjukpension och en eventuell garantipension bli vilande inte rätt till pensionsstöd.

4 §. *Förmåner och ersättningar som dras av från pensionsstödet.* I paragrafen föreskrivs det om pensioner och ersättningar som den sökande får fortlöpande eller årligen återkommande och som dras av från pensionsstödet fulla belopp. De pensioner och ersättningar som anges i paragrafen är primära i förhållande till pensionsstödet. De pensioner och ersättningar som ska beaktas är i princip samma som de som dras av från garantipensionens fulla belopp med stöd av 9 § i lagen om garantipension (703/2010).

5 §. *Pensionsstödet inverkan på andra sociala förmåner.* I paragrafen föreskrivs det om pensionsstödet inverkan på andra sociala förmåner. Även om pensionsstödet inte kommer att vara en egentlig pension, så jämföras ändå en person som får pensionsstöd när det gäller annan socialförsäkring i princip med en person som får garantipension.

Enligt 1 mom. har den som får pensionsstöd samma rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som den som får ålderspension har enligt 8 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen. Den som får pensionsstöd har inte rätt att få sjukdagpenning på någon annan grund. Till skillnad från ålderspension kan utbetalningen av pensionsstöd upphöra till följd av att det beviljas invalid- eller sjukpension. Av denna anledning innehåller momentet även en bestämmelse om att betalningen av dagpenning dras in från ingången av den månad då den som har fått pensionsstöd har beviljats invalid- eller sjukpension.

Enligt 2 mom. har den som får pensionsstöd rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, barnförhöjning och vårdbidrag för pensionstagare på samma sätt som en person som får ålderspension eller garantipension. När det gäller dessa förmåner jämföras pensionsstödet med garantipension.

Enligt 3 mom. har den som får pensionsstöd rätt till rehabiliteringspenning från Folkpensionsanstalten. Pensionsstödet ska räknas som grund för pensionstagares rehabiliteringspenning i enlighet med 34 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005). Den som får pensionsstöd får då 10 procent av pensionsstödet belopp som pensionstagares rehabiliteringspenning i syfte att sporra till rehabilitering.

RP 226/2016 rd

Enligt 4 mom. har den som får pensionsstöd inte rätt att få arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, såsom arbetsmarknadsstöd. Eftersom syftet med pensionsstödet är att trygga utkomsten för personer som länge har varit arbetslösa, kan en person inte samtidigt ha rätt till arbetslöshetsförmån.

Enligt 5 mom. har en person som får pensionsstöd inte rätt att få sådan uppskovsförhöjning som betalas med stöd av arbetspensionslagarna för samma tid som han eller hon har fått pensionsstöd. Bestämmelser om uppskovsförhöjning finns bland annat i 12 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Syftet med uppskovsförhöjningen är att sporra arbetstagarna att fortsätta arbeta efter att de har nått den egna lägsta åldern för ålderspension. Den som får arbetslöshetsförmån har inte rätt till uppskovsförhöjning, vilket betyder att inte heller den som får pensionsstöd ska ha rätt till uppskovsförhöjning. När inkomsten för återstående tid fastställs i anslutning till pension enligt arbetspensionslagarna jämföras dessutom pensionsstödet med arbetsmarknadsstöd. Bestämmelser om fastställandet av inkomst för återstående tid för en person som fått arbetsmarknadsstöd finns när det gäller arbetstagare inom den privata sektorn i 76 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare, enligt vilket 1 047,22 euro (1 437,83 euro enligt nivån för 2016) för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa beaktas såsom inkomst när inkomsten för återstående tid bestäms. När inkomsten för återstående tid fastställs beaktas samma belopp såsom inkomst för varje månad som arbetstagaren har fått pensionsstöd. Pensionsstödet ska följaktligen beaktas på samma sätt som arbetsmarknadsstödet i arbetspensionssystemet.

6 §. Boende i Finland. Huruvida en person är bosatt i Finland avgörs enligt paragrafen med stöd av lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993). Folkpensionsanstalten avgör frågan om en persons boende i det skede då pensionsstödet ska beviljas.

7 §. Pensionsstödet belopp. Pensionsstödet ska motsvara full garantipension. Ställningen för en person som får pensionsstöd jämföras till denna del med det som gäller för en person som får garantipension och personen i fråga får ett stöd vars belopp är högre än arbetsmarknadsstödet innan han eller hon går i ålderspension i egentlig mening. De indexjusteringar som görs i garantipensionen, liksom eventuella nivåhöjningar, gäller även pensionsstödet.

Enligt 2 mom. betalas det emellertid inte ut pensionsstöd om det belopp som ska betalas understiger det belopp som anges i 2 kap. 8 § 4 mom. i lagen om garantipension.

2 kap. **Förfarande**

8 §. Ansökan om pensionsstöd. Ansökan om pensionsstöd ska göras hos Folkpensionsanstalten, som enligt propositionen ska sköta de uppgifter som ansluter sig till verkställigheten av denna lag. Den som ansöker om pensionsstöd ska lämna de uppgifter som behövs för beviljandet och betalningen av pensionsstöd. Både ur individens och samhällets perspektiv bör övergången till pensionsstöd vara den sista lösningen, och eftersom det är fråga om ett avgörande som styr resten av en persons liv bör övergången till stödet grunda sig på individens egen viljeförklaring, så att stödet inte beviljas automatiskt utan ansökan. En allmän förutsättning för att få socialskyddsförmånger är i princip alltid att man måste ansöka om dem. På så sätt är det motiverat att det krävs en ansökan för att man ska kunna få pensionsstöd.

Paragrafen motsvarar i sak 11 § i lagen om garantipension.

9 §. *Avgörande av en ansökan utifrån tillgängliga uppgifter.* Paragrafen gäller situationer där Folkpensionsanstalten ska ha rätt att avgöra ett ärende utifrån de uppgifter som är tillgängliga för den. Paragrafen motsvarar i sak 15 § i lagen om garantipension.

10 §. *Beviljande av pensionsstöd.* Pensionsstöd beviljas en person från det att rätt till pensionsstöd har uppkommit för personen i fråga. Enligt lagens ikraftträdandebestämmelse kan pensionsstöd emellertid beviljas först från det att lagen har trätt i kraft. Pensionsstöd beviljas inte utan särskilda skäl för en längre tid än 6 kalendermånader före ansökan om pensionsstöd.

11 §. *Betalning av pensionsstöd.* Paragrafen innehåller bestämmelser om betalning av pensionsstöd. Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 16 § i lagen om garantipension.

Enligt 3 mom. betalas pensionsstödet ut den 4 dagen i varje kalendermånad.

12 §. *Beviljande och betalning av pensionsstöd temporärt.* Enligt 1 mom. kan pensionsstöd betalas eller beviljas temporärt om ändring har sökts i fråga om en sådan pension eller ersättning som ska beaktas som inkomst när pensionsstöd ska beviljas, eller som utgör hinder för pensionsstöd, eller i fråga om andra fortlöpande förmåner som inverkar på pensionsstödet belopp.

Enligt 2 mom. är beviljande och betalning temporärt möjligt även i situationer där behandlingen av ett pensions- eller ersättningsärende som gäller den som ansöker om pensionsstöd pågår i en annan stat.

I 3 mom. föreskrivs det om ett förfarande som innebär att Folkpensionsanstalten i sådana situationer som avses i 1 mom. minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen ska meddela pensionsanstalten eller någon annan som betalar ersättning att pensionen eller ersättningen eller en del av den ska betalas till Folkpensionsanstalten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 20 § i lagen om garantipension.

13 §. *Indrivning av pensionsstöd från pension eller ersättning som betalas retroaktivt.* Paragrafen innehåller bestämmelser om de situationer där Folkpensionsanstalten ska ha rätt att hos den som betalar sådan pension eller ersättning som utgör hinder för eller som minskar beloppet av pensionsstöd driva in pension eller ersättning som denna har betalat retroaktivt. Folkpensionsanstalten får driva in pension eller ersättning till den del den motsvarar pensionsstöd som har betalats till ett för stort belopp. Paragrafen motsvarar 21 § i lagen om garantipension.

14 §. *Avbrott i betalningen av pensionsstöd under verkställigheten av ett fängelsestraff.* Enligt 1 mom. avbryts utbetalningen av pensionsstöd då stödmottagarens fängelsestraff har pågått tre månader.

I 2 mom. föreskrivs det om när ett pensionsstöd som avbrutits börjar betalas ut igen. Pensionsstödet ska i regel betalas från ingången av den månad som följer efter frigivningen. Om frigivningen sker den första dagen i månaden, börjar betalningen från ingången av den månaden. Övervakad frihet på prov enligt 2 c kap. 8 § i strafflagen (39/1889) jämställs med frigivning.

I 3 mom. föreskrivs det om betalning av pensionsstöd som avbrutits eller en del av stödet till förmånstagarens make eller sambo och barn under 16 år. Pensionsstöd får betalas till anhöriga till en person som avtjänar fängelsestraff, om trygghandlet av deras försörjning kräver det. Paragrafen motsvarar 66 § i folkpensionslagen.

15 §. Anmälningsskyldighet. Den som får pensionsstöd ska anmäla sådana förändringar som inverkar på betalningen av pensionsstöd, såsom flyttning utomlands eller beviljande av pension eller annan ersättning som inverkar på pensionsstödet. Paragrafen motsvarar 13 § i lagen om garantipension.

16 §. Rätt till invalid- eller sjukpension för den som får pensionsstöd. I 1 mom. föreskrivs det att om den som får pensionsstöd blir arbetsoförmögen på det sätt som avses i de lagar som nämns i 3 § eller i 12 § i folkpensionslagen, kan han eller hon på ansökan beviljas invalid- eller sjukpension från ingången av den månad som följer efter det att arbetsoförmågan inträdde. Till denna del är denna bestämmelse avvikande och är för pensionsstöddagarnas del primär jämfört med de bestämmelser i arbetspensionslagarna och i 15 § i folkpensionslagen där det föreskrivs om när rätten till invalid- eller sjukpension uppkommer. Pensionsstödet dras in från begynnelsepunkten för invalid- eller sjukpensionen.

I 2 mom. föreskrivs det om rätten för en person som återgår till pensionsstöd efter att ha fått rehabiliteringsstöd att genom en anmälan om saken åter få pensionsstödet utbetalt utan att en ny ansökan behöver behandlas och utan nytt beslut. Om en person som tidigare har fått pensionsstöd har beviljats invalid- eller sjukpension som rehabiliteringsstöd, har han eller hon rätt till pensionsstöd från ingången av den månad som följer det att rehabiliteringsstödet upphörde.

17 §. Betalning av pensionsstöd som beviljats retroaktivt. Paragrafen innehåller bestämmelser om de situationer där retroaktivt beviljat pensionsstöd ska innehållas för Folkpensionsanstalten eller betalas till arbetslöshetskassan till den del som stödet motsvarar den förmån som dessa har betalat ut. Så ska man förfara om Folkpensionsanstalten beviljar pensionsstöd retroaktivt för samma tid som den som får pensionsstöd har fått en arbetslöshetsförmån. För att pensionsstöd ska betalas till arbetslöshetskassan krävs det emellertid att ett meddelande om saken har lämnats minst två veckor före den dag då pensionsstödet ska betalas ut.

18 §. Justering av pensionsstödet. Enligt 1 mom. justeras pensionsstödet om den som får pensionsstöd beviljas en i 4 § avsedd pension eller ersättning som inverkar på pensionsstödet eller när en pension eller ersättning som ska beaktas som pensionsinkomst ändras av någon annan orsak än på grund av indexbindning. Om beloppet av inkomsten ständigt varierar, justeras pensionsstödet senast inom två år från det att pensionsstödet började betalas ut eller från den föregående justeringen.

Enligt 2 mom. kan pensionsstödet justeras utan ansökan, men den som får pensionsstödet ska först höras om stödbeloppet kommer att minskas till följd av justeringen.

Om en förändring inträffar den första dagen i en kalendermånad, ska pensionsstödet enligt 3 mom. justeras från ingången av den månaden. I annat fall justeras pensionsstödet från ingången av den månad som följer på förändringen.

Paragrafen motsvarar 10 § i lagen om garantipension.

19 §. Avbrott i pensionsstödet. Enligt 1 mom. kan betalningen av pensionsstöd avbrytas eller pensionsstödet belopp temporärt minskas till dess att ett ärende är slutligt avgjort, om det finns grundad anledning att anta att pensionsstödet bör dras in eller beloppet minskas, eller om den som får pensionsstöd inte anger sin betalningsadress. Pensionsstödet kan senare betalas ut, men det betalas inte utan särskild orsak retroaktivt för mera än 6 månader. Paragrafen motsvarar 22 § i lagen om garantipension.

20 §. Indragning av pensionsstöd. Paragrafen innehåller bestämmelser om indragning av pensionsstöd. Paragrafens 1 mom. gäller situationer där den som får pensionsstöd beviljas pension

eller någon annan förmån som utgör hinder för pensionsstöd. I så fall dras pensionsstödet in från ingången av den månad under vilken pensionen eller ersättningen har beviljats.

I 2 mom. föreskrivs det om andra situationer där stödet dras in. Stödet betalas inte till utlandet eftersom det inte är fråga om pension utan ett stöd, vars syfte är att på ett varaktigt sätt trygga utkomsten för äldre långtidsarbetslösa personer som är stadigvarande bosatta i Finland. Pensionsstödet ersätter arbetsmarknadsstödet för personen i fråga, och även det senare stödet förutsätter stadigvarande boende i Finland.

Paragrafen motsvarar 23 § i lagen om garantipension.

21 §. *Betalning av pensionsstödet till ett kommunalt organ.* Paragrafen motsvarar 18 § i lagen om garantipension.

22 §. *Bestämmelser om förfarandet i fråga om pensionsstöd och ändringssökande.* Enligt 1 mom. iakttas vad gäller behandlingen av ett pensionsstödsärende det som föreskrivs i lagen om garantipension i fråga om meddelande av förmånsbeslut, dröjsmålsförhöjning, erhållande och utlämnande av uppgifter, användning av uppgifter och teknisk anslutning, återbetalning av förmåner som betalats grundlöst efter att en person har avlidit, återkrav och preskription av återkrav samt rättelse av pensionsbeslut, förfarandet vid ändringssökande och undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut.

På pensionsstödet tillämpas samma bestämmelser om erhållande, utlämnande och användning av uppgifter som i fråga om garantipension. Med stöd av 32 § 2 mom. i lagen om garantipension tillämpas bestämmelserna om erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter i 13 kap. i folkpensionslagen i tillämpliga delar även på garantipension. Genom hänvisningen blir dessa bestämmelser tillämpliga även på pensionsstödet. Enligt 86 § i folkpensionslagen har Folkpensionsanstalten rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter få de uppgifter som är nödvändiga för avgörande av en förmån enligt folkpensionslagen av bland annat statliga och kommunala myndigheter och arbetslöshetskassor. Med stöd av denna bestämmelse har Folkpensionsanstalten rätt att för avgörandet av ett pensionsstödsärende få till exempel uppgifter om inkomstrelaterad dagpenning som sökanden får från en arbetslöshetskassa och om den arbetskraftspolitiska situationen från arbets- och näringsbyrån.

Även i fråga om ändringssökande ska bestämmelserna i lagen om garantipension tillämpas. Den som är missnöjd över Folkpensionsanstaltens beslut om pensionsstöd får söka ändring hos besvärsnämnden för social trygghet genom skriftliga besvär. Den som är missnöjd över ett beslut av besvärsnämnden för social trygghet får överklaga det hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär. Ändringssökandet i fråga om pensionsstöd har två nivåer. Ändring får inte sökas i försäkringsdomstolens beslut.

Trots ett överklagande ska Folkpensionsanstaltens beslut följas till dess att ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

3 kap. **Särskilda bestämmelser**

23 §. *Utmättnings- och överföringsförbud.* Paragrafen motsvarar 111 § i folkpensionslagen.

24 §. *Verkställighet.* Enligt 1 mom. ska lagstadgade verkställighetsuppgifter enligt lagen om pensionsstöd skötas av Folkpensionsanstalten.

25 §. Finansiering. Pensionsstöden ska finansieras med statliga medel. Detta är ändamålsenligt även ur administrativt perspektiv, eftersom det är Folkpensionsanstalten som sköter uppgifterna om pensionsstöd. Det är också ändamålsenligt att förfarandet för finansiering och debitering av pensionsstöden sköts på samma sätt som i fråga om garantipensionerna. Kostnaderna för pensionsstödet ska betalas ur folkpensionsfonden.

26 §. Ikraftträdande. Lagen ska träda i kraft den 1 juni 2017.

1.2 Inkomstskattelagen

63 b §. Pensionsstöd. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs att bestämmelserna om pension ska tillämpas vid beskattningen när det gäller pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd. Pensionsstödet ska alltså räknas som förvärvsinkomst och ger personen i fråga rätt till bland annat pensionsinkomstavdrag.

2 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen om pensionsstöd ska träda i kraft den 1 juni 2017. Vad gäller ikraftträdandet har det beaktats att Folkpensionsanstalten ska ha tid att genomföra de åtgärder som verkställigheten kräver. Pensionsstöd ska betalas från ingången av juni 2017. Eftersom det inte kommer några nya åldersgrupper som ska omfattas av stödet, upphör betalningen av pensionsstöd senast år 2021, då de som är födda före den 1 september 1956 börjar omfattas av ålderspension.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I denna proposition föreslås det att sådana personer födda före den 1 september 1956 som medan de har varit arbetslösa har fått lida särskilt mycket av den recession och instabilitet på arbetsmarknaden som är en följd av den globala finanskrisen ska få möjlighet att få pensionsstöd i stället för arbetsmarknadsstöd. Den arbetslösa behåller rätten att ansöka om alla former av lagstadgad social trygghet. Genom förslaget sänks inte de socialskyddsformåner som betalas ut för någon. Rätten till social trygghet för andra än dem som omfattas av pensionsstödet är oförändrad och man fortsätter att sträva efter att förbättra situationen för de andra långtidsarbetslösa i första hand genom arbetskraftspolitiska åtgärder och systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Genom förslaget strävar man efter att med hjälp av positiv särbehandling garantera en tillräcklig utkomst och rätt service för sådana äldre personer som utan egna möjligheter att påverka situationen har blivit långtidsarbetslösa särskilt på grund av det försvagade ekonomiska läget. När det gäller dessa personer är bedömningen också att eventuella sysselsättningsåtgärder skulle räcka så länge att personerna i fråga hinner uppnå åldern för ålderspension. När det gäller bedömningen av arbetslöshetens längd och längden på granskningsperioden för arbetslösheten har man som grunder för avgränsningen beaktat tidpunkten för när nedgången i världsekonomin började och den utveckling i fråga om långtidsarbetslöshet som började vid samma tidpunkt.

Ur pensionssystemets perspektiv är det fråga om ett undantag från huvudregeln. I propositionen har man av denna anledning ägnat uppmärksamhet åt jämställdheten mellan pensionärer och pensionsstödet har delvis av denna orsak fastställts till samma storlek som garantipensionen. I grunderna för fastställandet av pensionsstödet har man också beaktat ändringarna och målen i den pensionsreform som träder i kraft vid ingången av 2017.

När det gäller kriterierna för beviljande av pensionsstöd har man också beaktat jämställdheten mellan alla arbetslösa, och i synnerhet de långtidsarbetslösa. Till denna del har det angetts särskilt i propositionen när en person har varit arbetslös på ett sätt som ger rätt till pensionsstöd,

RP 226/2016 rd

det vill säga när en arbetslös person kan anses ha hamnat utanför arbetsmarknaden på ett sätt som ger rätt till pensionsstöd. I propositionen har det ansetts att förutsättningen för att en person ska få pensionsstöd ska vara att han eller hon har nått en viss ålder och har varit arbetslös, det vill säga har fått arbetsmarknadsstöd, en viss tid.

Med stöd av vad som anförts ovan anses det att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Enligt regeringens uppfattning ingår i propositionen inga sådana förslag som skulle innebära att den inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock önskvärt att ett utlåtande om propositionen inhämtas hos grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om pensionsstöd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna förutsättningar för pensionsstöd och grunderna för bestämmande av stödet

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att genomföra ett engångsarrangemang där försörjningen för vissa personer som har varit arbetslösa under en lång tid och som har hamnat i en svår situation på arbetsmarknaden tryggas genom pensionsstöd innan ålderspensionen börjar.

2 §

Rätt till pensionsstöd

Pensionsstöd kan beviljas den som bor i Finland och som är född före den 1 september 1956. Pensionsstöd betalas till slutet av den månad då personen fyller 65 år.

En förutsättning för att pensionsstöd ska beviljas är att personen i fråga har varit berättigad till arbetsmarknadsstöd den 31 augusti 2016 och att han eller hon den 1 september 2010 eller därefter och senast den 31 augusti 2016 har betalats arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) för minst 1250 dagar eller dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa för maximitiden och därtill arbetsmarknadsstöd för minst 750 dagar.

Med en sådan person med rätt till arbetsmarknadsstöd den 31 augusti 2016 som avses i 2 mom. jämställs vid tillämpningen av denna lag dessutom en sådan person som avses i 10 kap. 2 § 3 mom. 1—2 och 4—6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa en sådan person som avses i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001), en sådan arbetsoförmögen person som avses i 3 kap. 3 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), en person som får rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) och en arbetsoförmögen person som får rehabiliteringsstöd som beviljats med stöd av någon av de lagar som nämns i 3 §.

Till sådana dagar för vilka en person har betalats arbetsmarknadsstöd och som avses i 2 mom. räknas också sådana dagar som avses i 10 kap. 2 § 3 mom. 4—6 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, sådana dagar då en person har deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och som avses i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, sådana dagar för vilka en person har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen och som avses i 3 kap. 3 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och de dagar för vilka en person med stöd av 9 kap. 3 och 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa före år 2013 inte fick arbetsmarknadsstöd på basis av behovsprövning i fråga om makens inkomster enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2012.

3 §

Sociala förmåner som utgör hinder för pensionsstöd

En person har inte rätt till pensionsstöd om han eller hon får

- 1) folkpension enligt folkpensionslagen (568/2007),
- 2) garantipension enligt lagen om garantipension (703/2010),
- 3) pension enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006), lagen om pension för företagare (1272/2006), lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), lagen om sjömanspensioner (1290/2006), pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016), lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006), den pensionsstadga som getts med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998) eller landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 54/2007) (arbetspensionslagarna),
- 4) annan pension som grundar sig på ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, företagsverksamhet eller ett förtroendeuppdrag än sådan pension som avses i 3 punkten,
- 5) avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006),
- 6) sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på någon annan grund än med stöd av 8 kap. 6 § i den lagen,
- 7) rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner på någon annan grund än med stöd av 4 kap. 34 § i den lagen,
- 8) en pension eller ersättning från utlandet som motsvarar en sådan pension eller ersättning som avses i 1—7 punkten.

Familjepension enligt de lagar som nämns i 1 mom. utgör emellertid inte hinder för betalning av pensionsstöd.

En person anses få pension enligt 1 mom. även då invalid- eller sjukpension eller garantipension som han eller hon får är vilande i enlighet med lagen om främjande av sjukpensionärens återgång i arbete (738/2009).

4 §

Förmåner och ersättningar som dras av från pensionsstödet

Från pensionsstödet fulla belopp avdras beloppet av följande pensionsinkomster som den sökande får fortlöpande eller årligen återkommande:

- 1) olycksfallspension och familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) och lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),
- 2) sjukpension och familjepension samt ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagstiftningen, den sistnämnda ersättningen dock först då ett år förflutit från skadefallet,
- 3) rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, dock först då ett år för-

flutit från skadefallet, samt sjukpension och ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), den sistnämnda ersättningen dock först då ett år förflutit från skadefallet,

4) livränta och försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948),

5) familjepension som betalas med stöd av patientskadlagen (585/1986) och brottsskadlagen (1204/2005),

6) familjepension enligt folkpensionslagen eller lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007) och arbetspensionslagarna, eller någon annan familjepension som grundar sig på ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, företagsverksamhet eller ett förtroendeuppdrag,

7) en fortlöpande pension eller ersättning från utlandet som motsvarar en sådan pension eller ersättning som avses i 1—6 punkten.

5 §

Pensionsstödet inverkan på andra sociala förmåner

Den som får pensionsstöd har samma rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som den som får ålderspension har enligt 8 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen. Betalningen av dagpenning dras emellertid in från ingången av den månad då personen i fråga beviljas invalid- eller sjukpension i enlighet med 16 §.

Den som får pensionsstöd har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, barnförhöjning och vårdbidrag för pensionstagare i enlighet med det som närmare föreskrivs i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), 10 kap. i folkpensionslagen och lagen om handikappförmåner (570/2007). Pensionsstödet jämställs med de pensioner som nämns i 8 § 1 mom. i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, 51 § 1 mom. i folkpensionslagen och 9 § i lagen om handikappförmåner.

Den som får pensionsstöd har rätt att få rehabiliteringspenning till pensionstagare enligt 34 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. Pensionsstödet räknas som grund för pensionstagares rehabiliteringspenning i enlighet med 34 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.

Den som får pensionsstöd har inte rätt att få arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

En person har inte rätt att få sådan uppskovsförhöjning som betalas med stöd av arbetspensionslagarna för samma tid som han eller hon har fått pensionsstöd. När inkomsten för återstående tid bestäms i anslutning till pension enligt arbetspensionslagarna jämställs pensionsstödet med arbetsmarknadsstöd.

6 §

Boende i Finland

Huruvida en person är bosatt i Finland avgörs med stöd av lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

7 §

Pensionsstödet belopp

Det belopp som anges i 8 § 1 mom. i lagen om garantipension betalas som pensionsstöd till stödmottagaren, med beaktande av det som föreskrivs i 33 § i den lagen.

RP 226/2016 rd

Pensionsstöd betalas inte om dess belopp understiger det belopp som anges i 8 § 4 mom. i lagen om garantipension.

2 kap.

Förfarande

8 §

Ansökan om pensionsstöd

Ansökan om pensionsstöd ska göras hos Folkpensionsanstalten.

Om en sökande på grund av sjukdom, ålderdom eller av någon annan liknande orsak är oförmögen att själv ansöka om pensionsstöd eller att i övrigt bevaka sina intressen och rättigheter vad gäller pensionsstöd och saknar intressebevakare, kan en av Folkpensionsanstalten godkänd nära anhörig till sökanden eller någon annan som huvudsakligen har tagit hand om sökanden föra talan i ärenden som gäller sökandens pensionsstöd.

9 §

Avgörande av en ansökan utifrån tillgängliga uppgifter

En ansökan om pensionsstöd kan avgöras utifrån de uppgifter som Folkpensionsanstalten har tillgång till om sökanden vägrar att lämna sådana uppgifter som behövs för avgörande av ansökan eller att lägga fram den dokumentation som skäligen kan krävas av honom eller henne.

10 §

Beviljande av pensionsstöd

Pensionsstöd beviljas från ingången av den månad då rätt till stödet uppkom. Pensionsstöd beviljas inte utan särskilda skäl för en längre tid än sex kalendermånader före ansökan om pensionsstöd. Samma förfarande tillämpas när pensionsstödet belopp höjs.

11 §

Betalning av pensionsstöd

Pensionsstöd betalas månatligen in på ett av mottagaren angivet konto inom Europeiska unionen. Pensionsstödet kan betalas även på något annat sätt, om det inte är möjligt att betala in det på ett konto eller om den som ansöker om eller får stöd anför särskilda skäl för ett annat betalningssätt.

Om den som har rätt till pensionsstöd avlider innan ansökan har avgjorts, ska pensionsstödet betalas till den efterlevande maken, boutredningsmannen eller, med fullmakt av delägarna i dödsboet, till någon annan företrädare för dödsboet högst till utgången av den månad under vilken sökanden avled.

Pensionsstödet betalas ut den fjärde dagen i varje månad eller, om den inte är en bankdag, föregående bankdag. Pensionsstödsposter som ska betalas retroaktivt kan dock betalas också någon annan bankdag.

12 §

Beviljande och betalning av pensionsstöd temporärt

Om ändring har sökts i fråga om en sådan pension eller ersättning enligt 3 eller 4 § som ska beaktas vid beviljandet av pensionsstöd, kan pensionsstöd beviljas och betalas temporärt. Folkpensionsanstalten får återkräva pensionsstöd som betalats till ett för stort belopp för samma tid från pensionen eller ersättningen i fråga. Folkpensionsanstalten får återkräva pensionsstöd som betalats till ett för stort belopp också då arbetspensionsanstalten fortsätter att betala ut rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande.

Om den som ansöker om pensionsstöd har ansökt om pension eller ersättning från någon annan stat, kan pensionsstödet beviljas temporärt för den tid behandlingen av ärendet pågår. När Folkpensionsanstalten har fått uppgifter om den pension eller ersättning som sökanden har ansökt om i den andra staten, fattar den ett slutligt beslut om pensionsstödet.

I de fall som avses i 1 mom. ska Folkpensionsanstalten minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela pensionsanstalten eller någon annan som betalar ersättning att pensionen eller ersättningen eller en del av den ska betalas till Folkpensionsanstalten.

13 §

Indrivning av pensionsstöd från pension eller ersättning som betalas retroaktivt

Folkpensionsanstalten har rätt att hos den som betalar pension eller ersättning enligt 3 och 4 § driva in pension eller ersättning som denna har betalat retroaktivt till den del pensionen eller ersättningen motsvarar pensionsstöd som har betalats till ett för stort belopp, om den som betalar pensionen eller ersättningen i fråga

- 1) rättar eller justerar pensionens eller ersättningens belopp,
- 2) efter ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd, eller
- 3) beviljar pension eller ersättning.

Folkpensionsanstalten kan hålla inne folkpension, familjepension enligt folkpensionslagen och en förhöjning av familjepensionen som betalas retroaktivt till den del som beloppet motsvarar det pensionsstöd som har betalats till ett för stort belopp, om Folkpensionsanstalten beviljar eller rättar folkpensionen, beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd eller beviljar, rättar eller justerar familjepensionen.

I de fall som avses i 1 mom. 3 punkten ska Folkpensionsanstalten minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela pensionsanstalten eller någon annan som betalar ersättning att pensionen eller ersättningen eller en del av den ska betalas till Folkpensionsanstalten.

14 §

Avbrott i betalningen av pensionsstöd under verkställigheten av ett fängelsestraff

Utbetalningen av pensionsstöd till en person som avtjänar ovillkorligt fängelsestraff i fängelse avbryts när tre månader har avtjänats av fängelsestraffet eller ett förvandlingsstraff för böter som ska avtjänas utöver det. Om häktningstiden omedelbart före verkställigheten av straffet dras av från straffet, avbryts utbetalningen av pensionsstödet på motsvarande sätt när den sammanräknade tiden för straffverkställigheten och avdraget uppgår till tre månader, dock tidigast från ingången av månaden efter den beräknade tidpunkt då straffet ska börja avtjänas.

Pensionsstöd som avbrutits börjar betalas ut från ingången av den månad som följer efter frigivningen. Om en stödmottagare frigives den första dagen i månaden, betalas pensionsstödet dock från ingången av den månaden.

RP 226/2016 rd

För tryggande av försörjningen kan pensionsstöd som avbrutits eller en del av stödet betalas till pensionsstödtagarens make eller sambo och barn under 16 år.

15 §

Anmälningsskyldighet

I en ansökan om pensionsstöd ska uppges:

- 1) sökandens personuppgifter,
- 2) uppgifter om övriga pensioner och ersättningar som den sökande har sökt och fått.

Den som får pensionsstöd ska informera Folkpensionsanstalten om

- 1) beviljande och upphörande av pensioner och ersättningar som inverkar på pensionsstödet och om förändringar i deras belopp,
- 2) adressförändring och flyttning utomlands.

Den som ansöker om och den som får pensionsstöd ska lämna Folkpensionsanstalten också andra uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ansökan och betalning av stödet.

16 §

Rätt till invalid- eller sjukpension för den som får pensionsstöd

Om den som får pensionsstöd blir arbetsoförmögen på det sätt som avses i någon av de lagar som nämns i 3 §, kan han eller hon på ansökan beviljas invalid- eller sjukpension från ingången av den månad som följer efter det att arbetsoförmågan inträdde. Pensionsstödet dras in från begynnelsepunkten för invalid- eller sjukpensionen.

Om en person som tidigare har fått pensionsstöd har beviljats invalid- eller sjukpension som rehabiliteringsstöd, kan betalningen av pensionsstöd fortsätta från ingången av den månad som följer på den då rehabiliteringsstödet upphörde.

17 §

Betalning av pensionsstöd som beviljats retroaktivt

Retroaktivt beviljat pensionsstöd ska innehållas för Folkpensionsanstalten eller betalas till arbetslöshetskassan till den del som stödet motsvarar den förmån som dessa har betalat ut, om Folkpensionsanstalten beviljar pensionsstöd retroaktivt för samma tid som den som får pensionsstöd har fått en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Pensionsstöd betalas dock till arbetslöshetskassan endast under förutsättning att ett meddelande enligt 11 kap. 14 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har lämnats minst två veckor före den dag då pensionsstödet ska betalas ut.

18 §

Justering av pensionsstödet

Pensionsstödet justeras om den som får pensionsstöd beviljas en i 4 § avsedd pension eller ersättning som inverkar på pensionsstödet eller om en pension eller ersättning som ska beaktas som inkomst ändras av någon annan orsak än på grund av indexbindning. Om beloppet av inkomsten ständigt varierar, justeras pensionsstödet senast inom två år från det att pensionsstödet började betalas eller från den föregående justeringen.

Pensionsstödet kan i de fall som avses i 1 mom. justeras utan ansökan. Den som får pensionsstödet ska höras.

RP 226/2016 rd

Om en förändring inträffar den första dagen i en kalendermånad, justeras pensionsstödet från ingången av den månaden. I annat fall justeras pensionsstödet från ingången av den månad som följer på förändringen.

19 §

Avbrott i pensionsstödet

Utbetalningen av pensionsstöd eller en del av stödet kan avbrytas om det är uppenbart att den som får pensionsstöd på grund av förändrade förhållanden eller av någon annan orsak inte har rätt till pensionsstödet. Om den som får pensionsstöd inte lämnar den tilläggsutredning som begärs, avgörs ärendet utifrån de uppgifter som Folkpensionsanstalten har tillgång till.

Utbetalningen av pensionsstöd kan avbrytas temporärt, om den som får pensionsstöd trots begäran inte anger sin betalningsadress.

Om pensionsstöd som avbrutits börjar betalas ut på nytt, betalas det inte utan särskilda skäl retroaktivt för en längre tid än sex kalendermånader.

20 §

Indragning av pensionsstöd

Pensionsstödet dras in från ingången av den månad under vilken den som får pensionsstöd beviljas pension eller någon annan ersättning enligt 3 §.

Pensionsstödet dras in från ingången av den månad som följer på förändringen, då den som får pensionsstöd

- 1) fyller 65 år,
- 2) flyttar utomlands, permanent eller för över ett år,
- 3) i övrigt inte uppfyller kriterierna för att beviljas pensionsstöd,
- 4) avlider.

21 §

Betalning av pensionsstödet till ett kommunalt organ

Folkpensionsanstalten kan besluta att pensionsstödet ska betalas till ett sådant organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) i den kommun där stödmottagaren är bosatt för att användas till underhåll för stödmottagaren och hans eller hennes anhöriga enligt 14 § 3 mom., om stödmottagarens eller hans eller hennes anhörigas försörjning äventyras om pensionsstödet betalas till stödmottagaren själv. Pensionsstöd som har betalats på detta sätt får inte utan stödmottagarens uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än underhållet den månad som pensionsstödet har betalats ut för.

Framställning om att pensionsstödet ska betalas till ett kommunalt organ kan göras av stödmottagaren, stödmottagarens make eller sambo, någon annan anhörig, den som huvudsakligen tar hand om stödmottagaren eller det kommunala organet.

22 §

Bestämmelser om förfarandet i fråga om pensionsstöd och ändringssökande

På pensionsstöd som verkställs av Folkpensionsanstalten tillämpas det som föreskrivs i lagen om garantipension i fråga om meddelande av beslut, dröjsmålsförhöjning och dröjsmålstid, erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter, användning av uppgifter och teknisk anslutning, återbetalning av förmåner som betalats efter att en person har avlidit, åter-

RP 226/2016 rd

krav och preskription av fordran som återkrävs samt rättelse av beslut, förfarandet vid ändringssökande och undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut.

3 kap.

Särskilda bestämmelser

23 §

Utmättnings- och överföringsförbud

Pensionsstöd får inte utmätas.

Trots 1 mom. får en förmån enligt denna lag utmätas för att driva in ett underhållsbidrag eller därmed jämförbart skadestånd som ska betalas till barn.

Ett avtal om överföring av pensionsstöd enligt denna lag på någon annan är ogiltigt.

24 §

Verkställighet

De uppgifter enligt denna lag som gäller pensionsstöd sköts av Folkpensionsanstalten.

25 §

Finansiering

Staten ersätter Folkpensionsanstalten för kostnaderna för pensionsstöd som betalas med stöd av denna lag.

Kostnaderna för pensionsstöd enligt denna lag betalas ur folkpensionsfonden. Pensionsstödet jämställs med de förmåner som nämns i 12 b § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001).

När statens andel ska betalas till Folkpensionsanstalten iakttas det som föreskrivs i 36 § i lagen om garantipension.

Verksamhetskostnader som verkställigheten av denna lag medför räknas som Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader och ska betalas ur folkpensionsfonden.

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Pensionsstöd betalas från ingången av juni 2017.

2.

Lag

om ändring av 63 b § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 63 b §, sådan den lyder i lag 40/2005, som följer:

63 b §

Pensionsstöd

När det gäller pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd (/2016) ska bestämmelserna om pension tillämpas vid beskattningen.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2017.

Helsingfors den 27 oktober 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

2.

Lag

om ändring av 63 b § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 63 b §, sådan den lyder i lag 40/2005, som följer:

Gällande lydelse

63 b §

Pensionsstöd

När det gäller pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa (39/2005) skall bestämmelserna om pension tillämpas vid beskattningen.

Föreslagen lydelse

63 b §

Pensionsstöd

När det gäller pensionsstöd enligt *lagen om pensionsstöd (/2016)* ska bestämmelserna om pension tillämpas vid beskattningen.

*Denna lag träder i kraft den 20 . La-
gen tillämpas första gången vid beskattning-
en för 2017.*